

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 424/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Júliusom Kvetánom, advokátom, Jasenovská 11, Humenné, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 CoPr 4/2020 z 30. septembra 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 69/2022 z 25. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoPr 4/2020 z 30. septembra 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 69/2022 z 25. mája 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnutý rozsudok i napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Žiada o priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou v konaní vedenom na Okresnom súde Topoľčany („okresný súd“) pod sp. zn. 11 Cpr 19/2019 domáhal zaplatenia ušlej mzdy za mesiac apríl 2019.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 11 Cpr 19/2019-153 z 2. júna 2020 žalobu zamietol.

4. Po podaní odvolania krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Všeobecné súdy v rámci dôvodov svojich rozhodnutí poukázali na to, že sťažovateľ vykonával prácu pre žalovaného na základe pracovnej zmluvy s nástupom do práce 1. februára 1996 na pracovnú pozíciu referent odbytu, avšak na základe dohody o rozviazaní pracovného pomeru z 31. marca 1998 došlo medzi sťažovateľom a žalovaným ku skončeniu pracovného pomeru, pričom sťažovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal, že došlo k uzatvoreniu ďalšieho pracovného pomeru so žalovaným prostredníctvom ústnej telefonической dohody na pozíciu obchodného zástupcu. Súdy konštatovali, že pre vznik pracovného pomeru sa vyžaduje písomná forma, v opačnom prípade k jeho vzniku nemôže dôjsť. Sťažovateľ mal svoje tvrdenie o uzavretí pracovného pomeru na pozíciu obchodného zástupcu preukázať listinným dôkazom, čo nakoniec nebolo možné v dôsledku absencie písomnej formy daného právneho úkonu. Výpoveď svedka potvrdila obranu žalovaného, ktorý poprel vznik akéhokoľvek iného pracovného pomeru ako toho, ktorý bol uzatvorený na základe pracovnej zmluvy z 1. februára 1996 s výkonom práce referent odbytu. Pre nepredloženie žiadnych relevantných dôkazov, ktoré by potvrdzovali sťažovateľom uvádzané skutkové tvrdenia, nebolo podľa krajského súdu možné žalobe vyhovieť.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Namietal, že všeobecné súdy sa nevysporiadali so všetkými dôkazmi, čím dospeli k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu a aj k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci.

6. Napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol s odôvodnením, že dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP nie je daný.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ považuje napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu za zmätočné, pretože ich odôvodnenia nie sú presvedčivé a dôveryhodné.

8. Sťažovateľ argumentuje, že tak krajský, ako i najvyšší súd sa nevysporiadali so „*všetkými relevantnými dôkazmi*“, preto dospeli k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu, a tým aj k nesprávnemu právnenému posúdeniu veci.

9. Sťažovateľ prezentuje svoj názor na závery dokazovania vo veci, pričom zdôrazňuje nezákonnosť a nespravodlivosť napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého uznesenia dovolacieho súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

12. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

13. V danom prípade mal sťažovateľ k dispozícii opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu mohol podať dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

14. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti preskúmal dovolanie sťažovateľa a zistil, že námietky v ňom uplatnené sa prekrývajú s argumentáciou sťažovateľa v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu.

15. Dovolací súd po preskúmaní argumentácie sťažovateľa viažucej sa na prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie odmietol ako neprípustné.

16. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti vylučuje právomoc ústavného súdu, pretože argumentácia uplatnená v tejto časti ústavnej sťažnosti je totožná s argumentáciou uvedenou v dovolaní. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom

súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

17. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu je argumentácia sťažovateľa uplatnená v ústavnej sťažnosti založená na námietkach, že dospel k nesprávnemu zisteniu skutkového stavu, a tým aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Napadnuté uznesenie považuje sťažovateľ za nespravodlivé, zmätočné a nedostatočne odôvodnené.

18. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

19. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

20. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, pričom zistil, že sťažovateľ v dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 431 ods. 1 CSP, ktorý vymedzil vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

21. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že dovolací súd dospel k záveru, že čo sa týka dôvodu podľa § 431 ods. 1 CSP v zmysle uplatnenej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, je dovolanie neprípustné, keďže vadu zmätočnosti v posudzovanej veci nezistil.

22. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia najskôr poukázal na závery všeobecných súdov a nadväzne uviedol právne dôvody odmietnutia dovolania. K námietke sťažovateľa o zmätočnosti a neodôvodnenosti odvolacieho rozsudku uviedol, že z jeho odôvodnenia, ako aj z odôvodnenia súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

23. Najvyšší súd v súvislosti s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa nepopretia nim uvádzaných skutočností a ich považovaním za nesporné v zmysle § 151 CSP osobitne poukázal

na to, že žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe (č. 1. 58) poprel všetky skutkové a právne tvrdenia žalobcu (sťažovateľa).

24. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (podľa § 442 CSP dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými pochybeniami v dokazovaní a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak ako vyplýva z napadnutého uznesenia, dovolací súd takúto vadu v posudzovanej veci nezistil.

25. Z citovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je zjavné, že dovolací súd sa podrobne, jasne a zrozumiteľne vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľa, ktoré v dovolaní uplatnil, odôvodňujúc jeho prípustnosť § 420 písm. f) CSP, a jeho závery považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

26. V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie ním označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Civilný sporový poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o dovolaní.

27. Ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

28. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol

v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

29. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu